

Kritika rodičovského bonusu vychádza z alergie na slovo rodina

Autor: Vladimír Palko

Dátum: február 2020

Zdroj : [Kritika rodičovského bonusu vychádza z alergie na slovo rodina \(dennikstandard.sk\)](#)

Vladimír Palko reaguje na výhrady Brigity Schmögnerovej a Borisa Zalu a reakciu Jána Tótha na tému rodičovského bonusu.

Ani počas koronakrízy neutícha diskusia o rodičovskom bonuse. Rodičovský bonus bude prídavnou časťou k dôchodku. Pracujúce deti môžu túto prídavnú časť dôchodku zaplatiť svojim rodičom-dôchodcom zo svojich odvodov. Deťom sa celková výška odvodov nijako nezmení a nijako tým neohrozia svoj vlastný budúci dôchodok. Dnes to je po decembrovej zmene ústavy už ústavný princíp.

Od začiatku roku 2021 sa objavili v médiách ďalšie komentáre k bonusu. Najprv sa venujme tým kritickým. Bonus to od nich schytával sprava, zľava, ale to už je obvykle údel každého normálneho stredového návrhu.

Podľa Schmögnerovej je bonus „neoliberálny“

Najprv sa ozvala bývalá ministerka financií Brigita Schmögnerová v Pravde 2. januára článkom Naozaj neexistuje spoločnosť?. Jej článok je o viacerých veciach, nielen o bonuse, jeho nosnou myšlienkou je Schmögnerovej kritika ekonomického neoliberalizmu.

Nič proti jej zápasu s neoliberalizmom, v niektorých ohľadoch by som s ňou aj súhlasil. Úsmev však budí jej snaha nasadiť aj rodičovskému bonusu nálepku onoho neoliberalizmu. Snaha je to, takpovediac, krvopotná. Pani ministerka sa odráža od výroku Margaret Thatcherovej, že nič také ako spoločnosť neexistuje, že existujú len jednotliví muži a ženy a ich rodiny. No a pani Schmögnerová dodáva, že minister Krajniak presadzuje rodičovský bonus z obdivu voči Thatcherovej. Touto ťarbavou konštrukciou je už dobudovaný „oslí mústek“ (tak v Česku hovoria násilnému prepájaniu nesúvisiacich vecí) a pani Schmögnerová roztrpčene volá: „Prečo by sa ťažko pracujúci muži a ženy mali skladať na dôchodky akejsi spoločnosti (dôchodcov), ktorá ani neexistuje? Budú sa skladať na svojich rodičov!“

Pani ministerka, to je hystéria. Pracujúci muži a ženy sa budú naďalej skladať na dôchodky všetkých dôchodcov, veď na bonus pre rodičov pôjde iba niekoľko percent z celkového objemu výdajov na dôchodky.

Potom ešte nasleduje obligátny faul v podobe jej poznámky o „Krajniakových vydedených bezdetných dôchodcoch“. Faul preto, lebo sa nespomína náš hlavný argument, prečo treba súčasný dôchodkový systém zmeniť. A síce, že jeho absurdnou vlastnosťou je, že čím viac detí – budúcich platcov odvodov – rodičia vychovávajú, tým majú oni sami dnes nižší dôchodok. Tabuľku priemerných dôchodkov žien podľa počtu detí sme už na Štandarde publikovali viackrát. Najvyššie dôchodky majú bezdetné ženy, na druhom mieste sú jednodetné, potom dvojdetné atď. Veď ako inak. Čím viac času venujete rodine, tým menej vám ostáva na pracovnú kariéru. Preto bonus len horko-ťažko zvyšuje dôchodky rodičom detí, aby ich zrovnal s dôchodkami tých menejdetných alebo bezdetných.

Na Brigitu Schmögnerovú si spomínam ako na kompetentnú ministerku financií, ale ideológia ju nepustí. Teraz chcela byť za sociálnu, ale nevyšlo to. Socialistické niekedy býva sociálne, niekedy nie. Jej kritika bonusu sociálna nie je. Sociálni sme my, lebo sa zastávame tých, ktorí na súčasný systém najviac doplácajú, a to sú rodičia detí. Riešenie ponúkame s argumentáciou spoločenskej dohody. Hovoríme

ľuďom: Pozrite, dôchodkový systém prežíva len preto, lebo ľudia majú deti. Ale tým, že majú deti, tak znižujú svoj vlastný dôchodok. Tak odstráňme tento nerozum tým, že umožníme deťom, aby najprv trochu odvodmi uprednostnili svojich rodičov. Len trošku. Veď to je rozumná dohoda v záujme všetkých.

Nezmyselnosť obvinenia z údajného neoliberalizmu najlepšie odhaľuje skutočnosť, že najintenzívnejšia kritika voči bonusu prichádzala koncom roka 2020 zo strany skutočných neoliberalov, ktorí podporujú čo najvyšší odvod do II. piliera a rodičovský bonus považujú za neželanú konkurenciu pre II. pilier.

Ako Boris Zala chcel byť za múdreho

Ďalšia kritika prišla od bývalého poslanca za Ficov Smer Borisa Zalu v jeho článku Hrozí nám zmena režimu? v Denníku N 27. januára. Tam sa pán exposlanec trochu doplietol. Najprv mi pripísal formuláciu zmeny ústavy v decembri minulého roku, ktorou sa do nej dostal princíp rodičovského bonusu. Nie, táto zásluha mi nepatrí. Rodičovský bonus propagujem už štrnásť rokov, preto som aj bol menovaný ministrom Krajniakom za člena vládnej komisie pripravujúcej dôchodkovú reformu. Komisia sa však v súvislosti s dôchodkami zmenou ústavy nezaoberala. Zmena ústavy bola výsledkom politických rokovaní, ktoré sú mimo mojej kompetencie a pôsobnosti. Keď však minister Krajniak túto zmenu presadil, vyplýva z toho pre mňa potešujúca skutočnosť, že dôchodkový rodičovský bonus už nikto zo stola len tak nezmetie.

O presadzovaní rodičovského bonusu Boris Zala píše: „Je to však praktika, ktorá sa dnes šíri hlavne medzi katolíckymi fundamentalistami, praktika odkukaná od amerických konzervatívov: vkladať nasilu, akoby potajme, bez súhlasu, ba i len informovanosti verejnosti isté fundamentalistické doktríny do zákonov.“

To je táranina vedľa táraniny. Neinformovanosť verejnosti? Píšem o bonuse štrnásť rokov. Strana, ktorej je minister Krajniak členom, ho mala vo svojom volebnom programe, ocitol sa v programovom vyhlásení vlády, Milan Krajniak o ňom viackrát ako minister hovoril. Nesúhlas verejnosti? Vie pán Zala o nejakom prieskume hovoriacom o nesúhlase? Ja nie, zato poznám prieskum o súhlase väčšiny s návrhom.

Akí katolícki fundamentalisti či americkí konzervatívci? Rodičovský bonus je fundamentalistická doktrína? Rodičovský bonus nie je americká myšlienka. Zato je rozšírená v Nemecku. Rodičovský bonus v širšom slova zmysle znamená existenciu prídavného dôchodku, ktorého výška sa odvíja od toho, ako do štátneho dôchodkového systému prispievajú deti dôchodcu. Túto ideu napríklad podporuje Hans-Werner Sinn, veľká nemecká ekonomická hviezda posledných desaťročí a európska ekonomická špička, patriaci do hlavného prúdu ekonómie.

Boris Zala hovorí o veciach, o ktorých nemá poňatia. Pod svojím menom si píše, že je filozof.

Triezve hodnotenie Jána Tótha

Oproti vyššie zmienenej nekompetentnosti a hystérii pôsobilo veľmi seriózne vyjadrenie Jána Tótha, predsedu Rady pre rozpočtovú zodpovednosť. V rozhovore pre Štandard sa vyslovil, že si „vie predstaviť zakomponovať aj rodičovský pilier, bez toho, aby to dlhodobu ohrozilo finančnú stabilitu, aj keď to nemusí byť ľahké.“

Na Tóthovom postoji si veľmi cením, že rozumie ekonomickej argumentácii v prospech bonusu. Hovorí, že „... sa dá na rodičovský pilier pozerieť ako na ďalší faktor zásluhovosti. Už dnes máme čiastočnú zásluhovosť podľa výšky odvodov, aké platíme. Toto by bola rozšírená nepriama zásluhovosť aj na odvody, ktoré zaplatia naše deti do spoločného systému.“ No presne. Už len dodajme, že tento typ zásluhovosti presadzujeme najmä preto, lebo tí, čo tieto zásluhy majú, teda rodičia, sú dnes absurdne „odmenení“ nižším dôchodkom.

Rovnako Tóth triezvo pristupuje k otázke, či je rodičovský bonus propopulačným opatrením. Osobne si myslím, že áno, ale v argumentácii to skôr nepoužívam, lebo prinajmenšom z krátkodobého hľadiska sa to zaručiť nedá. Podobne opatrne sa vyjadruje Tóth, ale uznáva, že „časť ekonómov hovorí, že zväčšovanie vplyvu štátu a spoliehanie sa na štátne dôchodky mohli oslabiť rodinu, takže v storočnom horizonte sa to možno prejaví.“

Tóthovi treba poďakovať, lebo ako mienkotvorný ekonóm vo významnom postavení proste hovorí o rodičovskom bonuse normálnym korektným spôsobom.

[Strážca verejných financií Tóth si vie predstaviť rodičovský odvod na dôchodky rodičov](#)

Záverom: Čo je toto za spoločnosť?

Boj o konkrétnu podobu rodičovského bonusu, najmä o jeho výšku, ešte bude tuhý. Toto tvrdenie ilustrujem ešte jedným výrokom Brigity Schmögnerovej v rozhovore Matovič premrháva volebné žetóny. SaS i Sme rodina valcuje OĽaNO v Pravde 21. januára. Schmögnerová hovorí o rodičovskom bonuse: „Podkopáva princíp solidárnej spoločnosti. Je to rozšírenie sporenia pre seba (druhý pilier, pozn. red.) na moju rodinu. Čo to je za spoločnosť, ktorá presadzuje takýto princíp?“

Zvláštna otázka. Čo je zlé na tom, že ľudia chcú byť dajme tomu dvadsatinou svojich odvodov do Sociálnej poisťovne solidárni najprv so svojimi rodičmi a až potom ostatnými devätnástimi dvadsatinami solidárni so všetkými ostatnými dôchodcami? Čo je zlé na spoločnosti, ktorá vie, že solidárnosť je štrukturovaná, ktorá vie, že najprv sme solidárni s rodičmi, potom so všetkými ostatnými?!

Myslím, že je to lepšie ako spoločnosť, v ktorej sa stretávame s alergiou na slovo rodina.